

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPLÓ

Keren Hajjeszód Centralbureau
für Mitteleuropa
Sächliche str. 8.

Berlin W. 15.

A kongresszus a zsidó néphez

A XII-ik cionista kongresszus az alábbi kiáltványt intézte a zsidósághoz

A zsidó néphez a számkivetettségben!

Huszonnégy éve, hogy az első bázei kongresszus az újjászületés és a szabadság vágyát kibontotta. Az egész világ hallatára hirdette ki, hogy a zsidó nép már él, már gyűjti az erejét, hogy újraalapítsa hazáját, újra felépítse nemzeti otthonát Erec Jisrádélban, egy-táborba gyűjtse szétszórtjait és felszabadítsa szellemét a számkivetettségéből. Az első bázei kongresszus kiáltása minden földre eljutott, ahol a nép szétszórtan élt. A nép megremegett. És az új élet vágya köré tördült. Hozzáállt a szabadság és az építés nehéz munkájához. És a munka, szerencsétlenség és szenvedés, szavak és akadályok ellenére pillanatig se szünetelt. A nép erőt már felbredtek és gyülekeztek. A zsidó talaj Palesztinában meggyógyodott és megismosodott. Zsidó élet és héber kultúra támadt Palesztinában: az eljövendő szabadság csirái.

A világháború jöttével késszen, felszerelten állott csapatunk, hogy a megújodás művét megkezdje. Késszen voltunk rá, hogy a rombolás és az építés nagy éveiben valóra válsuk a nép reményeit. A kín és a fájdalom mélységeiből jött elő a lángoló sóvárgás a megváltás és a szabadság után, a vágy, hogy egyidőben az elnyomott népekkel mi is felszabaduljunk.

Roppant erőfeszítéseink az egész világon, de főképp Angliában, Franciaországban, Olaszországban és Amerikában megértették az eredményeket. Népek és államok elismerték jogainkat nemzeti otthonunk felépítésére. Az út megnyílt, hogy visszaszeressük öseink országot, kesünk munkájával, vagyonunkkal és vérünkkel. Az új élet útja volt. Csak új erőfeszítések kellett még, hogy a magaslatos célt elérjük.

A munka még hátra van. Jóllehet barátaink sorai megerősödtek, jóllehet együttvannak népünk nagyszerű erőt a szétszórtatás minden országából, a nép minden rétegéből. Jóllehet, eszközeink megsokasodtak, mindez még nem tudta megteremteni a zsidó nép újjászületésének csodáját, a csodát, amely visszavissz Ciónba. Jól tudjuk, a szenvedés és a kín, amely mártíriumunk történetében is párhuzam, megakadályozott benne, hogy megállítsuk a nagy pillanatokat. Minket épűgy, mint a szétszórt zsidó milliókat, akik támogatói és segítői voltak törekvéseinknek s akik mindig a teremtő erőforrásai voltak új nemzeti életünk számára. De a nagy óra itt van és parancsol; az óra, amelyben világunk Erec Jisrádélban életre és világosságra gyulad. Nem várhatunk.

Gyengék voltunk az akarásban és művészetben Erec Jisrádélban máris veszélyeztetve van. Jisrádél vére folyt Jisrádél országában: gyermekeink vére, akik sziveiket a szent háza oltárán öntötték ki a népszabadságért. És a vér a szövetség vére, új szentséggel teljes.

Teremtő törekvéseink gyengeségéből politikai gyengeség támadt. Arnyék borul már jogainkra, amiket a háborúban és a békeszerződésben szerestünk.

Jisrádél népe! A pillanat komoly. A sávar és az akadály növekszik. Ellenségeink, akik reményeinket megfojtani akarják, emelgetik fejüket. A komoly, nehéz erőpróba órdja itt van. Népünknek össze kell fogni, teremtő és építő erejét egybe kell markolnia, hatalmas eszközökkel kell teremtenie, hogy munkánk és akaratumk hullámain az országon elöntsük és magunkkal ragadjuk mindazokat, akik az országban élnek.

Zsidó nép! Az órád elszalasztanod nem szabad. Életet és vagyont, munkát és tehetséget, mindent áldoznod kell. Nem szabad, hogy mondják: nem ismerjük fel a pillanat nagyságát és népünk lelke ellenére cselekedtünk. Álljatok munkára a nagy csodához, amelynek nincs mása az emberiség történetében. Építsétek fel Ciónt. Szabadítsátok fel a népet és az országot.

A kongresszus befejező ülése

Motzkin alelnök az utolsó ülésen dr. Rufeisennek adja át a szót, aki a gyarmattügyi albizottság javaslatait terjeszti elő. A javaslat szerint:

1. A kongresszus kijelenti, hogy Erec Jisrael újjáépítését a kongresszus legelső feladatának tekinti. 2. A kongresszus ezért elhatározza, hogy a Keren Hajjeszód jövedelmeinek a Nemzeti Alapra való 20 százalékos hozzájárulásán kívül 30 százalékos mezőgazdasági gyarmatosításra fordít. 3. A kongresszus elhatározza, hogy a) a cionista világszervezet által átvett földeket nyomban megművelés alá veszi, b) hogy a már meglévő telepítvényeket gyarmatosítani kell, amennyiben iskolafarmok, különösen pedig leányfarmok vagy pedig kísérleti állomások számára nem alkalmasok, c) a letelepedés szempontjából elsősorban olyan emberek jöhetnek tekintetbe, akiknek a mezőgazdaság terén gyakorlatuk van, d) a mezőgazdasági kísérletezés igen fontos feltétele a mezőgazdaság észszerű kiépítésének és ezért erre a célra elsősorban kell anyagiakról gondoskodni, e) hogy a mezőgazdasági hitel haladéktalanul szerveztessék meg, f) hogy a zsidó mezőgazdaság intenzív tétele szempontjából szükséges előmunkálatok, különösen az öntözőmunkálatok azonnal megkezdődjenek.

A javaslat azután részletesen közli az egyes tételek számára előirányzott összegeket. Javasolja továbbá a gyarmattügyi munka megszervezését egy intézőbizottság által kinevezett

gyarmattügyi hivatal tisztviselői karával. A hivatal élén a cionista világszervezet végrehajtó bizottságának egyik tagja áll.

Dr. Rufeisen és Elieser Jaffe az egyes tételekhez fűz megjegyzéseket. Kannel (miz-rachi) követeli, hogy a végrehajtó bizottság vonja be a zsidó nép széles rétegeit a földszerezés és Erec Jisraelben való letelepedés céljára. Ennek keresztülvitelére ötszáz font sterlingnyi összeg megszavazását ajánlja.

Levite a javaslat ellen, Mereminski szocialista pedig a javaslat mellett emel szót.

A mérnöki szövetség javaslatai

Azután dr. Rufeisen a mérnöki szövetség javaslatait és követeléseit közli. A javaslatok így hangzanak:

1. A zsidó otthon újjáépítésének technikai végrehajtása céljából fontos, hogy a cionista világszervezet összes intézményei számára központi műszaki hivatal állítsanak fel.

2. A Keren Hajjeszód igazgatásába delegáltassék bo szakértőnek egy technikus, aki ellenőrzi a műszaki munkálatokat.

3. A kivitelre szánt terveket nyilvános pályázat útján lehessen elnyerni és végrehajtani.

4. A műszaki hivatalok betöltését csakis pályázat útján lehessen fogantositani.

5. A harmadik és negyedik pontban foglaltakat csakis a műszaki központi hivatal közreműködésével lehessen végrehajtani.

6. A műszaki központi hivatal hatásköréhez tartozik a műszaki nevelés is.

7. A műszaki központi hivatal lehetőleg a mérnöki szövetségek bekvért véleménye alapján hozza meg döntéseit.

A mérnöki szövetség különben javasolja a kongresszusnak, utasítsa a végrehajtó bizottságot arra, hogy a haifai műgyetem már a jövő évben megkezdhesse működését. Követeli, hogy az egyetem javára befolyó összegek egy része a technikum javára is felhasználassék.

A következő szónokok a mérnökök pontozatokba foglalt kívánságait a végrehajtó bizottsághoz kívánják utalni.

A bevándorlás szervezése

Dr. Korngrün a bevándorló albizottság nevében a zsidó bevándorlás általános elveként a következőket kívánja felállítani:

A bevándorlás szervezete és vezetése irányítassék a bevándorló-központról, amelyet haladéktalanul fel kell állítani Palesztinában. Ez a központ a bevándorlási szükségletekhez képest a fontosabb kikötőkben is felállíthat bevándorlási hivatalokat. A palesztinai hivatalok vezetését bizottság irányítja. Ezeket a bizottságokat olyan elemekből állítsák össze, akik részben a cionista országos szervezetekben és a bevándorlásra alakult szakmai szervezetekben már kipróbált munkát végeztek. A kongresszus konstátálja a চালuc-szervezkedés fontosságát és kötelezi az országos és külön szervezeteket,

hogy országai chalucentzményeit mindenben támogatják.

Dr. Schipper, dr. Sofer, dr. Kaznelson és dr. Eder hozzászólása után az ülést az elnök bezárja.

Nyilvánartják az összes zsidó alapokat

A huszonhatodik ülés Farbstein javaslatával foglalkozott, aki a központi Palesztina-hivatalban az összes országos és egyéb cionista alakulatok képviselőit kívánja látni. Dr. Schipper viszont követeli, hogy a zsidó bevándorlók szállítási ügyei összpontosítsanak a cionista világszervezet kezében.

Dr. Hantke a kongresszus elé terjeszti dr. Ringel következő három javaslatát:

1. A Zsidó Nemzeti Alap és Keren Hajjeszód főirodát megbizja a kongresszus, hogy nyilvántartást készítsen az összes zsidó alapítványokról és egyéb nyilvános alapokról, amelyek a világ bármely zsidó hitközségénél vagy intézményénél fennállanak. A főirodák kötelesege ezen alapok eredetét és rendeltetését felülvizsgálni a hármilyen jogi, vagy tárgyi lehetőség fenforog, haladéktalanul lépéseket tenni, hogy a tekintetbe jövő összegeket Palesztina-célokra fordítsák, illetőleg a Keren Hajjeszódba bekebeleztesse.

2. A Keren Hajjeszód központi hivatala

A világszervezet új vezetősége

Dr. Mossinsohn a jaffai gimnázium igazgatója a kongresszus elé terjeszti a kulturális bizottság következő javaslatát:

Határozatok a kulturális kérdésben

1. Minthogy a palesztinai kulturális munka a nemzeti otthon létesítésére irányuló cionista tevékenységnek alapvető és integráns része lett, a kongresszus kimondja, hogy ezt a kulturális munkát továbbra is a cionista szervezet fogja végezni és továbbfejleszteni. A cionista nevelési apparátus Palesztinában magában foglalja az iskolák fenntartását és fejlesztését, valamint a héber nyelv és kultúra terjesztését az összes néprétegekben.

2. A cionista kongresszus jóváhagyja az intézőbizottság prágai határozatát, amely új iskolák építésére 25.000 font sterlinget szavazott meg.

3. A kongresszus kötelesege teszi a Nemzeti Alapnak, hogy az iskolákhoz szükséges földterületeket szerezzék meg.

4. A kongresszus a Zsidó Nemzeti könyvtár az évi költségvetését 5000 font sterlingben állapítja meg.

5. A kongresszus megelégedését és köszönetét fejezi ki Einstein Albert professzornak és az amerikai zsidó orvosok egyesületének odaadó munkájukért, amellyel lehetővé tették a felállítandó jeruzsálemi egyetem orvosi fakultása első intézményeinek létesítését.

6. A kongresszus tisztában van azzal a nagy értékkel, amelyet a diaszpórábeli zsidó kulturális munka jelent a zsidóság fenntartására és a palesztinavándorok előkészítésére, ezért felszólítja a zsidó nép minden tanítóját, íróját és tudósát, egyesítsék erejüket, hogy szisztematikusan dolgozhassunk irodalmunk fejlesztése és a héber nyelv újjászülése érdekében.

A javaslatokat vita nélkül egyhangulag fogadják el.

Dr. Heinrich Löwe az egyetemi albizottság következő javaslatát terjeszti elő:

A kongresszus kötelesege teszi a vezetőségnek a palesztinai könyvtárügy tervszerű fejlesztését. A zsidó könyvtár felállításában a zsidó Palesztina felépítésének egyik lényeges kellékét ismeri fel. A kongresszus elvárja, hogy ebben az általános kulturális, nemzeti és zsidó munkában minden zsidó, pártállására való tekintet nélkül résztvegyen; de minden cionistának kötelesege tudásához és tehetségéhez képest könyveket és pénzt adományozni a könyvtár céljaira. Az országos szervezetek a nemzeti könyvtár céljaira külön bizottságokat létesítsenek.

A javaslatot egyhangulag elfogadják.

kezdjen olyan irányú agitációt, hogy a súlyos időkben a nők mondjanak le a zsidó nép javára az ékszer viseléséről és áldozzák azt fel a Keren Hajjeszód oltárára. Azoknak az asszonyoknak, akik ezt a tiszteletbeli köteleseget teljesítették, szerveztessek valamilyen kiüntetés. Az áldozatkészséget más eszközökkel is fokozni kell.

3. A végrehajtó bizottság felszólítja, hogy a Keren Hajjeszód direktóriumával egyetértően tegye tanulmányozás tárgyává egy népkölcson felvételét Erec Jisrael felszabadításáért. Ez a kölcson olyan alapokon épüljön, hogy a világ zsidó közösségei vállalják a kamatszolgáltatás garanciáját.

A Keren Hajjeszód részjegyei körül támadt vita után Hantke ajánlja a következőket:

A Keren Hajjeszód gazdasági befektetése maradjanak a Keren Hajjeszód birtokában. A részjegytulajdonosok tanácsának azonban joga van 1921. január 1-től kezdődőleg azon jövedelmek felől, amelyek nem lépik túl a K. H. Ötszázalékos kamatját, szabadon rendelkezni.

A javaslatot hozzászóltak Newmann, Goldberg amerikai delegátusok, továbbá dr. Nacht mizrachista, dr. Schwartzbart keletgaliciai és Julius Simon, aki a Keren Hajjeszód munkája érdekében követeli, hogy a kongresszus ne távolodjon el a reális bázistól.

Ezután rátérnek a kulturbizottság javaslataira.

A politikai javaslatok

Ezután Grünbaum lengyel országgyűlési képviselő a politikai bizottság javaslatát terjeszti elő. A javaslatokat holnapi számunkban fogjuk közölni. Ugyanazok Grünbaum képviselő jelenti be, hogy a politikai bizottság javasolni fogja a kongresszusnak, hogy ebben a sorsdöntő percben kiáltvánnyal forduljon az egész zsidó néphez. Felolvassa a lapunk vezetőhelyén közölt manifesztumot. Az egész kongresszus felemelkedik helyből és lelkes meghatottsággal fogadja el a javaslatot.

Szokolov elnök szavazásra teszi fel a politikai bizottság javaslatát. A javaslat első pontjához Kaplansky a Poale Cion és Ceire Cion nevében a következő nyilatkozatot teszi:

„A Balfour deklaráció megítélésében tekintetbe tartunk a javaslattal ellenkező álláspontot van, ezért tartózkodni fogunk a szavazástól.”

A javaslat hetedik pontjához Ben Cwi ugyancsak a szocialista frakció nevében a következő nyilatkozatot teszi:

„A mai palesztinai kormány politikai iránya reacionárius és zsidóellenes. Olyan elemek befolyása alatt áll, akik az effendikkal és egyéb feudális körökkel egyetértésben az egész Keletet arab uralom alá akarják hajtani, ami ellentétben áll a dolgozó arab és zsidó tömegek érdekeivel. Ez a helyzet a zsidó élet és zsidó vagyon teljes biztonságához vezetett Palesztinában. Sőtét hatalmas progromokat és üldözéseket rendezhettek, anélkül, hogy a bűnösök megbűnhődnek volna. A bevándorlás korlátozása jogaink legsúlyosabb megsértése volt. A fölkormányzó június 3-iki beszéde teljesen figyelmen kívül hagyta a zsidó nemzetet, de különösen a palesztinai zsidó lakosság érdekeit és ezzel elismerte, sőt megerősítette a Palesztinában uralkodó politikai rendet. Mi tehát a mai palesztinai kormány iránt bizalmatlansággal viseltetünk és politikai irányát veszedelmesnek tartjuk Palesztina lakosságára és az egész zsidó ujjáépítő munkára.”

Kaplanski a Poale Cion nevében a következő pótvajaslátot terjeszti be:

„A kongresszus javasolja az intézőbizottságnak, hogy egyetértésben az amerikai zsidó kongresszussal, a palesztinai Vaad Haleumival és más demokratikus zsidó szervezetekkel, tegye meg a szükséges lépéseket az egyetemes zsidó világgongresszus összehívására. Ennek a kongresszusnak lesz a feladata az összes zsidó népi erőket Palesztina felépítésének és nemzeti jogai kivívásának szolgálatába állítani.”

A javaslatot a végrehajtó bizottsághoz teszik át.

Szokolov a pogromokról

Szokolov elnök bejelenti, hogy a mizrachai nevében dr. Nurok javaslatot tett, hogy a kongresszus tiltakozzék a pogromok ellen. A pogromok ellen való tiltakozás nem egy pártnak az ügye, hanem általános zsidó és általános emberi ügy. Az egész kongresszus reszket a haragtól és felháborodástól, mikor ezt a szót: pogrom, hallja. (Szokolov a szavainál az egész kongresszus felemelkedik.) Ennek az érzésnek a kongresszus megnyitásával kifejezést adunk a kongresszus folyamán is számtalan esetben nyilatkozott meg. A pogromok az emberiség szégyenfoltjai. Mi egyek vagyunk és azonosítjuk magunkat azokkal, akik pogromok tüzeiben haltak meg. Elvárjuk, hogy a népek megőrizzék majd méltóságukat és intézkedni fognak, hogy ezek a barbárságok ne ismétlődjenek meg. Ünnepelesen kijelentjük, hogy szolidarisak vagyunk összes testvéreinkkel, akik zsidóságuk miatt szenvedtek és egyek vagyunk azokkal, akik még ma is veszélyben és rettegésben élnek. Szokolov beszéde után a kongresszus elfogadja a politikai bizottság határozatát.

As új vezetőség megválasztása

Stricker Róbert mérnök az állandó bizottság nevében az új vezetőség megválasztására a következő javaslatot teszi, amelyet a kongresszus ellentmondás nélkül elfogad:

A cionista világszervezet elnöke: dr.

Chaim Weizmann.

A cionista végrehajtó bizottság elnöke: Nachum Szokolov.

A végrehajtó bizottság tagjai:

Menachem Ussishkin,

Dr. M. D. Eder,

Vladimir Jabotinszki,

Richard Lichtheim,

Leon Motzkin,

Dr. M. Soloveitschik,

Prof. dr. Herman Pick,

Josef Cowen,

Bernard Rosenblatt,

Dr. Arthur Ruppin,

Josef Sprinzak.

Hasonlóképpen egyhangulag fogadta el a kongresszus az állandó bizottság következő személyi javaslatát:

A pénzügyi és gazdasági tanács tagjai: Dr. Berthold Fawel, dr. Georg Halpern, dr. Isaac Naiditch, továbbá dr. Arnold Barth, S. I. Iammon Kaplanski, S. Schotzken és Peter Swelder. Az intézőbizottság tagjait a következőket választották meg:

Dr. Leon Raich, M. M. Abrahams, dr. H. P. Chajes főrabbi, Julius Simon, Abr. Podlischewski, Izhak Grünbaum képviselő, Dr. Arthur Hantke, Róbert Stricker képviselő, A. Freemann (Kanada), A. Bernhardt (Románia), Dr. Victor Jacobson, Abr. Goldberg, Louis Lipsky, dr. Semarja Levin, David Jelin, Meyer Berlin, Jehuda Leib Fischmann, Hermann Struck, Levy Levin-Epstein, Hesel Farbstein, Eliazer Kaplan, dr. Ab. Katzenelson, Nachum Tversky, Salman Rubaschov, J. Meremiasky.

A záróbeszéd

Az új vezetőség megválasztása után Chaim Nachum Bialik, a nagy héber költő lépett a szónoki emelvényre és a következő beszédet tartotta:

Bialik a Kelet szenvedőiről

— Tisztelt kongresszus! Isten nem akarta, hogy mai örömrünk teljes legyen. Az nap, melyre évezredek óta vártunk, a teljesülést megváltás ujjongó meghirdetésének napja, melyet égő könnyek és poszlok hinszenvedései között sóvárogunk, végre ránk virradt. A megváltás első főcsendülő hangja már elérkezett hozzánk. De ebben az órában, melyről azt reméltük, hogy minden országok és minden világtájak zsidóságát egybegyűlve pillantadjuk meg, sajnos csak egy töredék követit látjuk magunk körül. Sajnos, igen nagy része azoknak, akik szivrepassze készülődtek rá, hogy körünkbe jöjjenek, hogy befogadják az első meghirdetést, kénytelenek voltak távol maradni tőlünk. Arra az ötszáz delegátusra gondolok, akik oroszországi földjéről jöhettek volna és akiket vasból való fajak választanak el tőlünk. Ki tudhatná,

hogyan ennek a hívó meghirdetésnek, hacsak elhaló viszhangja is, elérkezik-e hozzájuk, vagy még ennél is keserűbb: hogy megérjük-e valaha is, hogy viszontláthassuk őket. Fordítsuk szívünket Kelet felé és küldjük felőlük áldásunkat és jókívánságainkat, és ha már nem is a teljes megváltás biztatását, de legalább a megmenekülés, a kiszabadulás reményességét, abból a rettenetes pokolból, ahol vérben és üszkők között vonaglanak. Ki tudja, meghozza-e nekik a közeli jövő ezt a szabadulást és hogy vérük nem hiábavalón omlott-e érettségükre.

Gondoljunk ezekre a szerencsétlen testvéreinkre és ne feledkezzünk meg róluk, valameddig a mostani hamuból és vérből új életre nem virradnak. És lássunk némi vigasztalást abban a reményben, hogy néptől ebből a rettenetes jelenből, le fogja vonni a holnap tanulságait. Alig négy esztendeje, az orosz forradalom kitörése előtt, mikor az oroszországi zsidóság még kielégítő anyagi helyzetben élt, mindannyian abban reménykedtek, hogy a békekötés után, vagyonukat átmenthetik Palesztinába. És amikor híre érkezett a Balfour-deklarációnak, leirhatatlan örömjongás viharzott végig az egész oroszországi zsidóságon: a régen vágyott csodát látták meg benne. És imé most látjuk, mivé vált mind a remény. Vajha már egyszer tudatára ébredne a zsidóság annak, hogy idegen földön, idegen országokban nincs számunkra reményesség. Egy pillanat és mindentünk a pusztulás martaléka, nem csak a könnyen megkeresett anyagiak, hanem az ősként örökbemagyart, verejtékesen megszerzett és megtartott kultúránk, kulturánk és mindenünket maradjék nélkül pusztítják el. Vajha észbe vennék most már mindent és mentenék meg mind a kisgyereket oda, ahol örök időkre biztosítva lesznek a zsidó nép számára.

A munkában kiegyenlítőnek az ellentétek

— Ütött a cselekvés órája. Unjuk már az álmodat, a rajongást és tervezgetéseket: tetteket akarunk látni. A munkában ki fognak egyenlődni az ellentétek. Ezek az örökös vitázások és elméleti taglalások megőrlik akaraterőnköt és apró porszemekké morzsolnak bennünket. De e tettek östörvényében összehatalmoznak a gyökereink, egybeforognak és a közös gyökérrel táplálkozó egyes fák hatalmas erdővé nőnek.

— Ime itten ülnek, a jobboldaliak, a baloldal és a centrum. Az eszmék világában az elképzelésekben és tervekben mindannyian vitáznak egymással és csak ha a tettek mezejére lépnek, csak akkor eszmélnék rá, hogy mennyi haszontalan szóbeszéd és üres szavak hangzottak el. Olvassátok meg a szavakat a tettek kobójában és magától fog, széles áramlással kiválni a szinarany. A munka, szó nélkül is, hallgatagon is egyesít. És épen a jobboldalnak kell tudnia azt, hogy a legnagyobb tett melyet megértünk, a baloldal által lett teljesség. Nem csak Palesztinában, hanem Oroszországban is, abban a rettenetes helyzetben is, melyben a zsidóság jelenleg van, szemünk előtt nyilatkoznak meg korunk zsidó világának legnagyobb jelenségei. Fiatal zsidók tízezrei, nyomorult szatcsok fiai és unokái, akik sohasem ismerték a produktív munka fogalmát keresztül lopják magukat nyaktörő hágókön és ország-határokon és úgy ösztönözik az ígért országába, hogy hónapok és évek hosszú során a legnehezebb munkákat végezzék, hogy produktív munkát végezzenek és két kezük munkájából éljenek. Nem divatos személy ez, nem fiatalok akarkodása, ez a világtörténelemnek egyetlenül álló csodálatos jelensége, hitvallásává vált részükre a munka és közel már az idő mikor Palesztinában új hit fog támadni, a munkának hitvallása és ezt a hitvallást épen olyan hűséggel fogjuk megőrizni, mint amilyen hűséggel őriztük az örök tant, a Tórát.

— De a baloldali képviselők se becstüljék le a jobboldaliakat.

— A jobboldal, a hagyományokhoz hű zsidóság volt az, mely megőrizte számunkra azt az egyetlen okmányt, melynek alapján visszaköveteltük országunkat a világ népeitől.

A mi egyetlen és Palesztinára jogosító okmányunk a Tóra. És néhány szavam a vezetőkhöz. Megválasztottuk őket és bizalommal vagyunk irántuk. Kérjük azonban őket, hogy ők is legyenek bizalommal hozzánk a néphez. A nép sohase fogja őket cserbenhagyni. Mikor Mózes, a szolgásgéből kiszabadított nép első csatáját vívta Amalé: ellen, égre nyújtott két kezét Áronra és Churra támasztotta. Áron, a papiság szimbóluma, Chur, a művészet és iparé. Mostani küzdelmünkben, és mostani

Weizmann a kongresszus eredményeiről

Uraim! Az idő már nagyonis előrehaladt és elég volt már a szavakból. Én nagyon rövidre fogom mondani a dolgaimat, mert jelszónk mostan: kevés beszéd, több hallgatás és sok tett. Kellemes kötelességet kell teljesítenem. Megválasztott munkatársaim nevében és a magam nevében köszönetünket kívánom kifejezni az irántuk megnyilvánult bizalomért. Tudatában vagyunk annak, hogy nagyonis súlyos munkát vállaltunk magunkra. Azok a gondok terhes órák, amelyeket itt együtt töltöttünk, megmutatták nekünk a feladat nehézségeit. Vajon megtudunk-e felelni ezeknek a feladatoknak, azt majd a legközelebbi kongresszus fogja megállapítani. Azt az egyet azonban bátran megígérhetem, hogy legjobb erőnkkel fogunk igyekezni. Holnap majd visszapillantunk önminkre, amit ez a kongresszus, mely szám szerint a tizenkettedik, de jelentőségében talán az első, hogy ez a kongresszus milyen eredményeket hozott a zsidó népek. Egy eredményről már is beszámolhatunk. A cionista világszervezetet újraépítette és hatalmas egyességgé kövacsolta. Fejlesztette és megszervezte pénzügyeinket és legfőbb pénzügyeinket, a Keren Hajjeszodot. Megteremtette a gazdasági tanácsot, melynek feladata lesz, hogy a palesztinai nemzetgazdaságot felvirágoztassa. Ezek voltak talán ennek a világtörvényeknek legnagyobb jelentőségű tettei. Nehéz órák voltak ezek és nehéz dolog lesz feladataink magaslátára jutni, de ha tudatában leszünk ezeknek a nehézségeknek, akkor legalább csalódások nem érhetnek a jövőben. Tudjuk nagyon jól, hogy súlyos és fáradsággal teljes az az ut, amely előttünk áll, de azt is tudjuk, hogy mögöttünk áll a zsidó népek elpusztíthatatlan akarata az élethez és én hiszem, hogy Jisra'elnek erős, szigorú és igazságos Istene le fog pillantani az ő fiaira nehézségek próbáltatásában és hogy ezekben a megpróbáltatásokban egy jobb nemzedék fog támadni, mely meg fogja találni az igaz és az egyenes utat Cion felé.

Dr. Weizmann beszédét az egész kongresszus mély megilletődéssel hallgatta végig és szavainak végén valóságos elemi erővel tört ki az ováció és lelkesedés. Utána az elnöklő Szokolov zárta be néhány köszöndszóval a tizenkettedik cionista világtörvényeket. Többek között a következőket mondotta:

Szokolov beszéde a kongresszus

— Kedves kötelességet teljesítetek akkor, amikorra a kongresszus elnöki székéből a tizenkettedik cionista világtörvények köszönetét fejezem ki ennek az országnak és ez ország kormányának. Csehország kormánya szintén nemzeti küzdelem árán vívta ki az ország függetlenségét és épen ezért igaz megértéssel viselkedik a mi eszményünk iránt. Köszönettel tartozunk Karlsbad városának is, melynek lakossága minden lehető alkalommal kifejezte irántunk érzett szimpátiáját. De köszönetünket kívánom nyilvánítani a magunk fiataiságának, a mi önkéntes rendezőinknek és mindenekelőtt a zsidó világtörvényeknek, mely ünnepségeivel nagy élvezettel és nemzeti elégtel-érzést szerzett a kongresszusnak. Köszönet a kongresszusi irodának is azért a nehéz szervező munkáért, melyet a legnagyobb lelkiismeretességgel teljesített. Uraim! Ez a kongresszus nehéz kongresszus volt, de jó kongresszus volt. Talán az utolsó kongresszus volt ez a galutban. Mindannyian reméljük, hogy a cionista világtörvényeket legközelebbi kongresszusát Jeruzsálemben fogjuk megtart-

vezetőinknek is erre a két szimbólumra kell támaszkodniuk: a Tórára és a munkára; akkor biztos a mi győzelmünk.

Bielik nagyszabású beszéde után Semarja Lawin, Dávid Jellin Jeruzsálem polgármestere és dr. Chajes szólalt fel, mindannyian rámutatva arra a nehéz munkára, melyet az újonnan megválasztott vezetőség súlyos tisztjével magárvállalt. Az új vezetőség nevében dr. Weizmann szólalt fel és többek között a következőket mondotta:

hatni. És ha azt kérdezik, hogy mi volt ennek a kongresszusnak eredménye; elmondhatjuk, hogy törvényes alapot teremtettünk benne minden további munkánkra. Mostan már a tizenkettedik kongresszus nevében beszélhetünk és ez a tény — úgy remélem — maga is a legnagyobb eredményekre fog vezetni. A tizenkettedik cionista világtörvényeket ezekkel a szavakkal zárom be: Eljen a zsidó nemzet! A tizenkettedik cionista világtörvényeket ezennel bezártam.

Szokolov szavai után az egész kongresszus és a vendégek, akik zsufolásig megtöltötték az óriási kongresszustermet, felálltak és együttesen énekelték el a zsidó nemzeti himnuszt, a Hatikvát. A tanácskozás hajnali 2 óra 45 perckor végződött.

Elfogtak két nemzetközi betörőt

Munkaközben tettenérték őket — Félmillió betörés ügyében nyomoz a rendőrség — Tagadnak a tettesek

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Nagyszabású nemzetközi betörőbandának jutott a nyomába egy véletlen segítségével a kolozsvári rendőrség. Az eset, amelynek során a banda két tagja kézrekerült, szombat este történt. Dr. Gajzágó Miklós ügyvéd és felesége szombat estefelé sétára indul és a Kossuth Lajos-utca 39. sz. alatt levő lakásuk őrzet nélkül maradt. Nyolc óra felé tértek haza. Mikor a kapun benyitottak, egy ember ugrott ki az ablakon és futólépésben a Berde Mózes-utca felé vette útját. Gajzágó utánvetette magát és hangos kiáltásokkal a közönséget hívta segítségül. Többen üldözőbe vették a menekülő betörőt, akit Szabó Lajos katonazenésznék sikerült is elfognia.

Gajzágó doktorné ezalatt besietett a lakásba, ahol egy idegen nőt talált az egyik ruhaszekrény előtt, amelyből már majdnem minden holmit kiszedett. Mikor észrevette, hogy meglepték, ijedten menekülni próbált, de Gajzágónak lehetetlenné tette a szökést, amíg a férje meg nem érkezett az elfogott betörővel. Mindkettőt beszállították a rendőrségre. Az őrszobában megmozdították őket és a nőnél egy csomag levelezőlapot találtak, amelyek Gajzágónak szölettek. Mikor a lakásban kutatott, azt hitte, hogy pénz és a harisnyájába rejtette.

Ilea Romulusz detektívönök az ügyet Katz detektívnek adta ki nyomozásra. Katz elsősorban kihallgatta a két betörőt. A férfit Moisa Talianszkynek hívják, az asszony neve Maria Sarajevska. Mind a ketten állítólag kisenevi lakosok és szombaton érkeztek Kolozsvárra. Kihallgatásukkor a férfi azt vallotta, hogy filadelfiai nővéreinek a címét akarta megtudni egy kolozsvári ismerősétől, akinek nem tudja a lakását. A nő is ugyanezt a vallomást tette. Mindketten tagadják, hogy Gajzágóékhoz betörték volna, sőt nem is ismerik egymást. Talianszky vallatás közben szívbajt szimulált és egy alkalmas pillanatban eldugta a bűnjeleket, Sarajevska pedig örültnek tette magát.

Katz detektív azonban rövid idő alatt annyi terhelő adatot gyűjtött amely kétségtelessé teszi a foglyok bűnösségét azonfelül, hogy a betörésnél tettenérték őket. A nyomozás során kiderült, hogy a hurokra került pár egy internacionális betörőtársaság tagjai, akik működésüket Erdélyre is ki akarják terjeszteni. Váratlan meglepetésként hatott a nyomozásnak az a szenzációs fordulat, hogy Katz detektív félmillió betörésnek jutott a nyomára, melyből a bűnjelek egy része már a rendőrség birtokában van. A két betörő kihallgatása még folyik.

Családi életetek bensőségét és melegét fokozzátok, ha gyermekeitek jövőjét megalapozó Tarbutnak adományoztok ünnepségeitek alkalmával

Maniu éles támadása a kormány ellen

Beszámoló Gyulafehérváron — A nemzeti párt politikája

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Gyulafehérvár, szept. 18. Vasárnap tartotta meg beszámolóját Maniu Gyula, Gyulafehérvár képviselője. Maniut, aki délelőtt érkezett meg kíséretével, a gyulafehérvári nemzeti párt, iparosok, földművesek és egy pártbizottság fogadta. Stoica mérnök a nemzeti párt nevében, Rosca az ipartestület nevében üdvözölte, a hölgyek pedig csokrot nyújtottak át neki. Maniu röviden megköszönte az üdvözlést és a fogadtatást.

Délután 3 órakor kezdődött a népgyűlés, amelyen a gyulafehérvári választókön kívül megjelentek a kisküküllőmegyei, brassói, szebeni, hunyvádi megyei nemzeti párt kiküldöttei is. Azonkívül ideérkeztek Vajda, Popovics és Pop-Csicsó volt miniszterek és a nemzeti párt számos képviselő és szenátor tagja, volt prefektusok és képviselők, papok és tanítók igen nagy számmal.

A népgyűlést Marcu halászfalvi kanonok nyitotta meg és felhívta a kerület képviselőjét, Maniut, tartsa meg beszámolóját.

Maniu beszéde

— Két érzés fogja el, — kezdte Maniu — mikor ezt a nagytömeget látja, amely a kedvetlenül idő dacára az összes falvakból és a távoli vidékről eljött, hogy a román nemzeti párt mellett tanúságot tegyen.

— Az első érzés a háláé, hogy a román nemzeti párt nem halt meg, hanem él, a másik érzés az a szomorú elégtétel, hogy ez előtt mástól évvel megjósolta: ez a kormány az országot tönkre fogja tenni. Szomorúan tapasztalta, hogy bevált a jóslása, sőt még sokkal nagyobb a szerencsétlenség, mint előre hinni lehetett. Ostorozni kezdte a kormány politikáját. A kormány kisebbségi politikája teljesen elhibázott. Azt mondja, hogy a román kormány a kisebbségekkel szemben csak egy politikát szabad követni: baráti kezét kell nyújtania azoknak, akik becsületesen velünk akarnak haladni és dolgozni. Erős kézzel kell azonban lesújtani azokra, akik az állam ellen dolgoznak. Averescu egész politikáját a nemtörődomség és a teljes esztelenség vezeti. Ő úgyis követi a régi kormányok rövidlátó politikáját. Kijelenti, a kormány hűne az, hogy ma az erdélyiek egymással és a régi királyságbeliekkel hadilábon állanak.

Rátér a kormány gazdasági politikájának bírálatára, amelyet erős szavakkal ostoroz. A választási visszaélésekről szólva azt mondja: ahol nincs becsület és ahol a törvényt nem respektálják, ott szó sem lehet demokráciáról.

Averescu személyével foglalkozik ezután és kijelenti, hogy a miniszterelnök buziási beszédére nem óhajt reflektálni két okból: először mert őt és Averescut egy egész gondolatvilág választja el egymástól, másodsor, mert a román nemzeti párt személyes támadásokra sohasem reagál. Nem fut a hatalom után, mint a jelenlegi kormány, amely görcsösen ragaszkodik hozzá.

— Önök bizonyára azt kérdezik tőlem, — folytatja beszédét Maniu, — minek kell ezután jönnie? Ahhoz, hogy a román nemzeti párt következzen, a párt két feltételt szab: az egyik a választások teljes szabadsága, a második az, hogy Erdély közigazgatását bízzák a román nemzeti párt. Természetesen ehhez az kell, hogy a jelenlegi kormány a helyéről azonnal pusztuljon és haladéktalanul kiirják a választásokat. Ily feltételek mellett a nemzeti párt kész bárkivel kooperálni. A nemzeti párt Jorga nemzeti demokrata pártjához áll legközelebb. Vele volt a múltban, vele érez a jelenben és vele fog együttműködni a jövőben is. Sajnos, a nemzeti federáció felbomlott. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a demokratikus pártokkal szembefordulunk. A nemzeti párt nem ejtette el a koncentrációs kabinet formáját, a döntés azonban nemcsak tőlünk függ. Amit azonban a nemzeti párt tesz, az mindig az ország végleges egyesítésére és felvirágoztatására szolgál.

Beszédét így végezte: Egész életemben,

már akkor, amikor a budapesti parlamentbe küldöttem, mindig azt a célt szolgáltam, hogy nemzetemnek szerény erőimmel segítségére lehessenek. Legyenek meggyőződve, ettől a céltől soha életemben eltántorodni nem fogok.

Maniu beszédét állandó helyeslés és taps kísérte, a beszéd végeztével pedig hosszantartó lelkes ovációban részesítették. A pártvezér beszéde közben a falvakról százan és százan gyűltek be, akik már nem fértak a terembe. Ezek részére az udvaron rögtönzött népgyűlést tartottak, amelyen Popovics és Pop-Csicsó volt miniszterek és Agarbiceanu szerkesztő beszélt.

Vajda határozati javaslata

A teremben ezalatt Barsan gyulafehérvári szenátor tartotta meg beszámolóját, majd Vajda Sándor b. szélt.

A volt miniszterelnök rendkívül éles hangon támadta a kormányt, főleg Averescu és Argetoianu személyét.

— Egy olyan román miniszterelnöknek — mondotta Vajda — aki egy erdélyi népgyűlésen azt meri mondani, hogy kicsoda is az a Maniu, annak pusztulnia kell és soha többé a román politikában szerephez nem szabad jutnia. Ha még hozzátesszük, hogy Averescu a király ellen konspirált és a népet csak azóta kezdte szeretni, mióta misztéri székben ül, akkor éppen eleget mondtam ennek az embernek a jellemzésére.

Ujból kijelenti, hogy Erdély az erdélyieké. Hosszasan fejtegeti ennek jelentőségét. Ez azt jelenti, hogy a közigazgatásban, az állam életében erdélyiekkel is kell kormányozni és semmire se nem jelenti azt, hogy Erdélyben az erdélyiek ellen kell kormányozni.

— Engem már — mondotta Vajda — a magyar országgyűlésen is hazaárulónak neveztek, tehát nem ijedek meg attól, hogy ma is annak mondanak. En csak annyit tudok, hogy minden időben a román népet küzdöttem és azt hiszem, hogy ha Magyarországon nem is, de annál inkább lehet Romániában Erdély részére valamit követelni.

Ezután Vajda felolvasta a határozati javaslatot, amely körvonalazza a román nemzeti párt ismert programját és jelenlegi politikáját. Különösen követeli a kormány azonnali távozását, a választások kiírását és meghagyja a párt parlamenti képviselőinek, hogy semmi szín alatt ne vegyenek részt a kormány alatt a parlament ülésén.

A népgyűlés után bankett volt, melyen a párt vezetői újra felszólaltak.

— Kitérítők az iparkamarai választásokat. Az Uj Kelet megírta, hogy Groza Pater miniszter a kolozsvári iparkamara élére kinevezett új vezetőséget néhány héttel ezelőtt felfüggesztette. A Gyáriparosok Országos Szövetségéhez tegnap távirat érkezett, amely közli, hogy a kormány a felfüggesztett vezetőséget visszahelyezte jogaiba. A felfüggesztésre okot adó sérelmeket a kormány azzal ellensúlyozta, hogy a vezetőséget Ratinu Dominikával, a Banca Agrara vezérigazgatójával és a hozzá csatlakozó tizennyolc kereskedővel és iparossal kiegészítette. Az így kibővített vezetőség ma már ismét átveszi a kamara irányítását. A kamarai választás kiírását egyébként október 18-ára tűzték ki.

— Az erdélyi zsidó kórház egyesület közgyűlése. Az erdélyi zsidó kórház egyesület csütörtökön délután öt órakor az alapszabályok jóváhagyása tárgyában a Szentlélek-utca 1. szán alatt közgyűlést tart.

— Elkészült a szövetségekről szóló törvényjavaslat. A fogyasztási szövetségek alakulását és működését egységes szabályozó törvényjavaslat elkészült. Az új javaslat egész Romániára vonatkozik, de figyelembe veszi a csatolt területek eddigi szövetségi életét. Legfontosabb jelentősége a javaslatnak az, hogy a szövetségek alakulását és egyesületekbe való tömörülését szabaddá teszi.

Az erdélyi és bánáti ujságírók kongresszusa

Megválasztották az új vezetőséget — Allásközvetítő hivatalt és ujságíró szabadiskolát állítanak fel

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A csatolt területek magyar nyelvű ujságírói vasárnap délelőtt kongresszusra gyűltek össze Kolozsvárott, a Farkas-utcai piarista gimnázium épületében. Minden nagyobb város elküldte delegatusait, Nagyvárad, Temesvár, Arad, Brassó, Szatmár, Marosvásárhely két-három ujságírója jött el, hogy erkölcsi és anyagi helyzetük érdekében néhány óráig együtt dolgozzanak.

Az elnök dr. Balog Artur (Ellenzék) megnyitó beszédét figyelemmel hallgatták a megjelentek. Amon Ottó emlékeztetőnél a meghatottság érzése fogta el az ujságírókat. Ettől kezdve mindig tárgyi kérdések foglalkoztatták a kongresszust.

Székely Béla ügyvezető alelnök terjesztette elő elsőnek jelentését az elmúlt évről és kérte a vezetőség részére a felmentvény megadását. A kongresszus, néhány felszólalás után, a felmentvényt megadta.

Az új alapszabályok ismertetésére került sor. Itt több pontot kifogásoltak. A módosításokra bizottságot küldtek ki. Az alapszabályok megvitatásából fontos kérdés vetődött fel: csatlakozzon-e az ujságírószervezet a munkásszakszervezetekhez és ha igen, melyikhez? Hosszabb vita után Fáskerthy Tibor (Arad) javaslatára a szervezet megvárija, amíg a munkásságnak egységes szaktanácsa lesz.

A kongresszus délután tárgyalta a leglényesebb kérdéseket. A kiküldött bizottság ekkor terjesztette elő az alapszabálytervezet módosítását. Ebben a tárgyban is legfontosabb volt annak a fixirozása: ki lehet az ujságírószervezet tagja.

Szász Endre (Ujság) szerint csak az, aki már legalább két éve tagja valamely redakciónak.

Szász mellé többen sorakoztak. Ezek főleg az idősebb, állatalan ujságírók szempontjából bírálták el a kérdést.

Ujvári Péter (Uj Kelet): Csodálkozom, — ugymond — hogy az urak érről még egyáltalában vitakoznak, amikor ez már régen el van intézve. Mindenki ujságíró, aki az ujságírásból él. De a hivatásos ujságíróknak semmiképpen sem lehet az a kritériuma, hogy tagja-e az ujságírószervezetnek, vagy sem. Aki a szervezeten kívül áll éppen olyan hivatásos ujságíró lehet, mint aki a szervezet tagja. Nekünk mindenestre érdekünk, hogy minden hivatásos ujságíró tagja legyen a szervezetnek. Egyetemes kötelezettségeinknek csak így teljesnek lehet.

Szász Endre visszavonja javaslatát. A többiek is elállnak. A fiatal ujságírók felbuzdulnak és irasbeli előterjesztéssel élnek:

„Mondja ki a kongresszus, hogy szervezett ujságíró mindenki lehet, akit három havi próbaidő után egy erre kinevezett bizottság ujságírónak minősít.”

Fizetésük javítását is kéri. A kongresszus elfogadja ajánlatukat: próbaidőre (3 hónap) ötszáz lei, kilenc hónapig ezer lei, második évben ezeröttszáz lei, ezután a rendes ujságírói illetmények.

Állatalan ujságírók elhelyezésére a szervezet fizetett titkári állást kéri. A segélyezést továbbra is helyenként és személyenként a választmány diszt kréacionálisan intézi.

Az ujságírószervezet tagjai lehetnek: rendes ujságírók, akik napilapnál, napi könyvmatosnál vagy hetilapnál dolgoznak és az ujságírásból élnek. Rendkívüli tagok az írók. Pártoló tagok az adományozók, más pályát választott, legalább három évig működött volt ujságírók.

Dr. Kádár Imre (Keleti Ujság) fegyelmi szabályzatát egyhangulag elfogadják, azzal a hivatással, hogy ha az ujságíróknak kiadójával van nézeteltérés, vagy fegyelmi ügye, akkor is a fegyelmi bíróság dönt. Az elévülési időt három hónapban állapítják meg.

Katona Béla (Nagyvárad Estilap) a cenzura tulkapásairól informálja a kongresszust, amely elhatározza, hogy ebben az ügyben a helygyi államtitkárságnál interveniál.

Fáskerthy Tibor (Arad) az ujságíró szabadiskola mielőbbi felállítását kéri. Kacsér Illés pártoló hozzájárulása után a kongresszus az iskola városonként való felállítását határozza el.

A kongresszus a következő új vezetőséget választotta meg:

Elnök: Dr. Pál Árpád, ügyvezető alelnök: Székely Béla. Alelnökök: Szász Endre, Pap Andor (Arad), Maróth Sándor (Nagyvárad). Titkárok: Kovács Jenő, Perédi György (Nagyvárad). Főpénztáros: Walter Gyula. Pénztárosok: Galler Ödön (Arad), Katona Béla (Nagyvárad), dr. Kocsis Béla (Brassó), Gyulai Zsig (Marosvásárhely), dr. Kertész (Nagybánya) és dr. Halász (Szatmár). Jegyzők: Dr. Nagy György, Major Béla (Arad). Ellenőrök: Szabó Imre, Dénes Sándor (Szatmár) és

Faragó Dezső (Nagyszalonta.) Választmányi tagok (Kolozsvárról): Zágonyi István dr., Kádár Imre dr., Balogh Arthur dr., Darvas Simon dr., Szeghő Imre dr., Kaezér Illés. Vidékiek: Márton Manó (Nagyvárad), Tabéry Géza (Nagyvárad), Sulik Kálmán (Arad), Fászkerti Tibor (Arad), Szele Béla dr. (Brassó), Szász Béla (Marosvásárhely.) A nyugdíjgyűlés elnöke Ujváry Péter. Ügyvezető elnök: Zágonyi István dr. Alelnök, Réthy (Arad.) Titkárok: Ligeti Ernő dr. és Zoltán Jenő dr. (Nagyvárad.) Pénztáros: Walter Gyula és Pálos István. Igazgatóság tagok: Indig Ottó, Sas László, Székely János, Berkovits Oszkár, Hegedűs Nándor (Nagyvárad), Falus Lajos, dr. Deutsch Izso és dr. Szánthó. A fegyelmi bíróság elnöke: Balogh Arthur dr. Alelnök: Kádár Imre dr. Tagok: Zágonyi István dr., Szeghő Imre dr., Faragó Miklós, dr. Ligeti Ernő, dr. Poille Ernő, Mátray János. Ügyész: Dr. Grois László.

HIREK

Az UJ KELET Irodája

Szerkesztőség	977
Kiadóhivatal	844
Zs. N. Sz.	558

A köszönséghes

Aki átérzi a zsidóság lényegét, aki ismeri feladatait és céljait, aki komolyan akarja a zsidó megújulásokat, minden zsidó, aki igazán zsidó, csak egyet akarhat. Akarja kell, hogy minden barátja, amelyet zsidó kezek vettek, valóban új életet sarjasson. Minden barátja között a legtermékenyebb a betűbarátja. Gondolat, érzés és tudás virágzik ki abból. Sajtó nélkül a népi élet elsorvad, mert megújulásokra az serkenti a nép erejét.

A zsidóság jövője attól függ: össze tudja-e szedni a népakarat széthullott kővét és a természet be tudja-e olyan magtárakba takarítani, amelyeket zsidó erő épített fel.

A munkahelyeket, ahol jövőjükért dolgoznak a népek, a sajtó világítja meg. A sajtót azonban csak a nép ereje teremtheti meg, a szeretete izmosítja és az áldozatkészsége biztosítja a fejlődését.

Az Uj Kelet-et az erdélyi zsidó nép erős akarata teremtette meg és a szeretete izmosította annyira, hogy ma már nem csak tolmácsa, de zsidóvívője és harcosa is a zsidóság érdekeinek.

Aki erős, öntudatos újságot akar, az olvassa el az Uj Kelet-et.

Aki súlyt vet a gondolatok és a nyelvbéli kifejezés tisztaságára, az olvassa el az Uj Kelet-et.

Az Uj Kelet-et a legkiválóbb újságírók írják. Vezércikkjei a lényegbe forrt komolysággal kötik le az olvasó figyelmét. Tárcái és regényei irodalmi értéket jelentenek. Tudósításai frissek és megbízhatók.

Igazságot, szerető megértést hirdetünk. A szerszámaink tiszták és az elveink mocsoktalanok. Olyan lapot csinálunk, amelyet minden zsidó olvashat és mindenki meg is vehet, mert előfizetési árát olyan kicsire szabtuk, hogy azt még a szegény se sokalhatja. Az Uj Kelet Erdély legolcsóbb napilapja. Az előfizetési árát lefogyasztottuk, úgy, hogy az most egy hónapra harminc lei.

A lap árának lecsökkentése nem érinti a lapnak sem terjedelmét, sem tartalmát. Az Uj Kelet változatlanul Erdély legjobb, legterjedelmesebb lapja marad. És ha az árcsökkenés jelentékeny áldozatot követel is a vállalatból, a megígért kedvezményeket mégse vonjuk meg előfizetőinktől. Minden előfizetőnknek ingyen adjuk az Uj Kelet Évkönyvét, amely a könyvpiac szenzációja lesz.

Az Uj Kelet kiadóhivatala.

A Bönoth Haalijah gyűlése.

A Bönoth Haalijah ezután is felkéri összes tagjait, hogy szerdán délután félhét órakor a Zsidó Nemzeti Szövetség irodájában (Szentlelek-utca 1.) megjelenni sziveskedjenek. Az összejövetelben a kézimunka-kiállításról és más fontos ügyekről lesz szó.

A Magyar Szövetség ülése.

A Magyar Szövetség vasárnap délután báró Jósika Sámuel elnöklésével választmányi ülést tartott a református teológia épületében. Ezalkalommal határozati javaslatot fogadtak el a románian élő magyarok gazdasági és kulturális autonómiájára nézve és kérték a javaslatban a kormányt, hogy az autonómia ügyében kevesen mialább érintkezést a Magyar Szövetséggel. Többen szólaltak fel a magyar magánvagyonok kisajátítása ellen. Dr. Paál Árpádnak a székely-autonómiáról benyújtott indítványát elvetették, mert ebben a tekintetben a Magyar Szövetség már régebben állást foglalt. Egyhangulag elfogadta a választmány dr. Balázs András kanonoknak a felekezeti iskolák állomástása ellen előterjesztett határozati javaslatát. Az ülés rendkívül látogatott volt, a választmányi tagok csaknem teljes számban megjelentek.

Franciaország tárgyal Németországgal a szankciók megszüntetéséről

Elhalasztották Magyarország felvételét a népszövetségbe

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, szeptember 19. Egész Németországban nagy idegességgel tárgyalják azt a lehetőségét, hogy a Németországgal szemben alkalmazott szankciókat továbbra is fentartják, bár azoknak határideje szeptember 15-ével lejárt. A német kormány táviratilag kérte a szankciók felfüggesztését. Erre

megindultak a tárgyalások a francia és a német kormány között.

A francia külügyminisztérium részéről hangsúlyozzák, hogy a francia kormány nem akar beavatkozni Németország belügyeibe, csupán biztosítani akarja a francia megbízottak együttműködését a németekkel. Vonatkozik ez elsősorban a Franciaország által kiküldendő ellenőrző bizottságra. Ha Németország elfogadja ezt az együttműködést, úgy a szankciókat azonnal megszüntetik.

Német hivatalos körökben megerősítik azt a hírt, hogy

a monarchisták újabb államszinyre készülnek.

A köztársaság vezérei a folytonos merényletek folytán életveszélyben forognak. A monarchisták főfészekai Hannover, Breslau és Hamburg, ahol titkos fegyverdepótjaik is vannak. A „Daily Express” a német politikáról írt cikkében dícséri Wirth kancellárt és Rathenaut, akik Németországot a leghelyesebb irányban vezérik. A lap félti a két államterfút, hogy a legközelebbi politikai gyilkos merényletek ő ellenük fognak irányulni.

Tegnap Párisban Briand elnöklésével minisztertanács volt, amely főképpen a külpolitikai helyzettel foglalkozott. A minisztertanács elhatározta, hogy

a francia parlamentet október 18-ra rendkívüli ülészekre hívja egybe.

A népszövetség politikai bizottsága tegnap kezdte tárgyalni Magyarország felvételi kérelmét. Az előadó falóvasta a magyar kormány azon bejelentését, hogy a nyugatmagyarországi kérdése kedvező elintézésre folyamatban van. A Magyarország felvételéről szóló vitát szeptember 21-re halasztották.

A görögök diplomáciai uton akarnak győzni

Konstantinápoly, sz. pt. 18. Kemál legutóbbi hadijelentése szerint a görögök az egész fronton visszavonulnak, sebesültjüket és hadianyagukat a győzők kezébe hagyva. A törökök megsemmisítették két görög divíziót, melyek a visszavonulást fedezni akarták. A török seregek Boylak Kemprunál állanak. A görög hadsereg visszavonult a San-Garios folyó balpartjára és onnan visszaverte a törökök ismételt támadásait. Miután a kisázsiai kérdést fegyverrel nem tud a elintézni, a görög kormány elhatározta, hogy diplomáciai utat tereli a megoldást.

Tagja-e már Ön a Tarbutnak?

Magyar hetilap Bukarestben.

Szeptember 25-én Bukarestben Bodó Pál szerkesztésében és kiadásában hetilap indul meg, amely fő és érdekes riportokban fog beszámolni miadazokról az óromániai eseményekről, melyek az erdélyi közönség figyelmére számot tarthatnak. Az új lap szerkesztősége és kiadóhivatala Bukarestben a Str. Smardan 39. szám alatt van.

Elyséesitették a luxusadóit.

A kolozsvári vendéglő- és kávéháztulajdonosok, amint az Uj Kelet arról tegnap hírt adott, küldöttségben voltak a pénzügyi vezérigazgatóságon, ahol a luxuszadórendszer megváltoztatását kérték. Javaslatukra a pénzügyi vezérigazgatóság elhatározta, hogy ezentúl az ételek és italok után a kategóriák figyelembevételével, egyféle luxusadót kell fizetni és pedig elsőosztályú éttermeknél és kávéházaknál tíz százalékot, másodosztályúnál hét százalékot és harmadosztályúnál három százalékot. A pezsgő luxusadója mindenütt tizenöt százalék. A pangsálérendszer a harmadosztályú vendéglők és kávéházak kivételével, megszűnik. Luxusadót minden elfogyasztott étel és ital után egyformán kell fizetni.

Kiknek adnak kivételi engedélyt?

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara közli az érdekeltekkel, hogy a Monitorul Oficialban megjelent miniszteri rendelet utasításai szerint kivételi engedélyt csakis azok a kereskedők és termelők kapnak ezentúl, akik valamely kereskedelmi kamarának bejegyzett tagjai.

Hegedűs magyar pénzügyminiszter lemondása.

Budapestről táviratozzák: Felhivatalos nejrő, ismét megcáfolják Hegedűs lemondásának híreit. Ennek ellene szól azonban Hegedűsnek egy újságíró előtt tett a nyilatkozata, hogy a nemzetgyűlés összehívásakor fel fog szólalni ugyan, de mindössze öt percig fog beszélni és ez a beszéd lemondásának kérdéssel fog foglalkozni. Elképedvelekedésének oka az, hogy az ország súlyos pénzügyi helyzetére való tekintettel olyan intézkedéseket kell életbe léptetni, amelyek homlokgyermetek elveznek a kitűzött programjával. Így elsősorban a vagyonváltásból befolyó összeből a folyó kiadásokat is fedezni akarják, holott Hegedűs ezekkel a külföldi tartozásokat akarta törleszteni.

Gróf Zichy Jenőt letartóztatták.

Kassáról jelentik: Az eperjesi államrendőrség letartóztatta gróf Zichy Jenőt, aki hamis utlevéllel lépte át a cseh határt. Megállapították, hogy gróf Zichy Svájból érkezett és egy katonatiszt segítségével fontos katonai titkoknak jutott hirtokába, amelyeket egy idegen állam számára szerzett meg. Letartóztatásakor sok kompromittáló iratot találtak nála.

Esküdt Lajos egyelőre nem vall magas pártfogó ellen.

Budapestről táviratozzák: Az ügyészségen folytatta a kijárási panama fővádoltjának, Esküdt Lajosnak a kihallgatását. Esküdt, aki letartóztatásáig Nagyatádi Szabó István miniszter titkára volt, kijelentette, hogy egyelőre megtagadja a részletes vallomástételt mert beakarja várni, hogy bizonyos politikai faktorok közbelépnek-e ügyének elsimítása érdekében. Amennyiben ez meg nem történik, úgy le fogja leplezni összes bűntársait, tekintet nélkül azoknak magas politikai állására.

Befejeződtek a prágai román-csehszlovák vasúti tárgyalások.

Az Uj Kelet hírt adott azokról a vasúti tárgyalásokról, amelyek egy héttel ezelőtt kezdődtek meg Prágában a román és csehszlovák kiküldöttök között. A tárgyalások, mint a kolozsvári üzletvezetőségétől értesülünk, tegnap este véget értek. Hosszu Juon üzletvezető, aki a tárgyalásokon szintén résztvett, csütörtökön érkezik vissza Kolozsvárra.

Orvosilag megvizsgálják a rikkancsokat.

A kolozsvári rendőrprefektúra elrendelte, hogy az utcai újságárosokat és rikkancsokat orvosilag megvizsgálják. Ennek az a célja, hogy a rikkancsok esetleges betegsüggükkel ne fertőzhessék meg a lappárdányok útján a közönséget. Az orvosi vizsgálat a kiadóvállalatok által kollektíve fog történni.

Elkebezzlik a lebélyegzetlen koronákat. A pénzügyminisztérium 76245 számú rendelete értelmében a lebélyegzetlen korona bankjegyek nem szolgáltatnak fizetési eszköznek semmilyen pénzügyi műveletnél. A korona bankjegyek tulajdonosai a bankjegyek elkobzása mellett pénzügyi jegyzőkönyv alapján a vonatkozó törvények értelmében büntetés alá esnek. Az elkobzott korona bankjegyek az adóhivataloknál „értéknélküli papírok” cím alatt a pénzügyminisztérium javára helyeztetnek le-tébe.

— **Házasság.** Hirsch Rezső és dr. Weisz Fülöp folyó hó 14-én tartották esküvő-jüket Székelyudvarhelyen.

— **Öv. Miklós** Samuné (Krizba) és Hirschhorn Izidor (Fogarás) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Joel Gizike** Marosvásárhely és **Ábrahám Czodik** Korond jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Rendőrségi hírek.** Goleman Márton str. Avram Jancu 20. számú lakos bejelentette a rendőrségen, hogy ezerhatszázhatvan lejt elloptak tőle. — Friedmann Izidor Lebel-utca 9. számú lakos testisértés miatt emelt panaszt. — Dr. Sima Antal str. Beszarabia 10. számú lakos háromszáz leies lopásról tett bejelentést. — Luncu Octav str. Xenofon 30. számú lakos ezer leies lopást jelentett be. — Béres Jánosné str. Decebal 56. számú lakos magán-laksértés miatt emelt panaszt. — Pollacsek Ferenc Király-utca 49. számú lakostól tizenötezer lejt lop-tak el. — Dávid Samu str. Elisabeta 2. számú lakos nyolcezer leies lopásról tett bejelentést. — Kövesdi György Minerva utca 16. számú lakos kétezer kilencvennyolc leies lopást jelentett be. — Horvát Sándor Hosszu-utca 29. számú lakostól tizenötezer lejt loptak el.

— **Nyitva marad a „Tudószanatórium” az őszi és téli hónapok alatt.** Amennyiben a „Nagyváradai Tudószanatórium” az őszi és téli hónapok alatt is nyitva marad, az intézet vezetősége újabb fel-vételeket eszközöl. Az ápolási díj első osztályú ellátás-sal 35 lejt naponta. Jelentkezni lehet 9—11 között d. e. a „Sanatórium”-ban és d. u. az intézet főorvosánál (Szállási Dezső u. 4. sz.) Dr. Gerő Sándor, az intézet főorvosa.

— **Utlevelék** látamozását leggyorsabban és legmegbízhatóbban a **Radis** kurirja intézi. (Cluj, Str. Reg. Maria 34.)

KOZGAZDASAG

A nagybankok akciója a lei megmentéséért.

A német szaksajtó ellenséges magatartása

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A lei katasztrófális zuhanása a külföldi tőz-sz-deken váratlanul érte Románia közgazdasági életét és okait nemcsak itthon, de külföldi pénzügyi kör-örkben is a legkülönbözőbb módon kommentálták. Csehszlovákiában azt tartják, hogy a román pénz-életértelenségének oka az, hogy a franciák őrjási-értékű román fát és terményt vásároltak, amit leibe-kei megfizetniük. A francia bankosok most aztán-ment elkövetnek hogy a lei árát lezorisák és így az importálandó áruk ára is alacsonyabb legyen. Vannak azonban, akik az áresést a román kormány-elhízott exportpolitikájának tulajdonítják.

Bukaresti szakkörökben lényeges szerepet-vel tulajdonítanak a lei leromlása körül a német sajtó-ellenes magatartásának is. Az „Argus” a napokban-vezetőségén foglalkozott a német sajtó eme sze-repével és sajnálattal állapította meg, hogy nemcsak a „Frankfurter Nachrichten” és az „Jntelligenzblatt” hozott állandóan pesszimista tudósításokat Romá-nia gazdasági életéről, de a „Frankfurter Zeitung” is tendenciózus híreket közölt.

A román kormány a lei zuhanásával szemben-vel tehetetlenül áll. Azok a rendszabályok, amelyeket-éddig elteremtett, egyáltalán nem váltották be a-reményük fértett reményeket és az ország gazda-sági élete napról-napra súlyosabb válságba jut.

A fenyegető gazdasági katasztrófával szemben-vel most a nagybankok indították akcióját. Kétségtelen, hogy-reményük rohamos elértelenedését elsősor-ban a nagy pénzintézetek sínylik meg, de kétségtel-en az is, hogy az ellenakció lefolytatására is első-sorban a nagybankok vannak hivatva, amelyek a-szükséges anyagi eszközök fölött rendelkeznek és-amelyeknek bevezetésével a külföldi szakkörökkel-igen értékesen használhatók fel.

A bukaresti nagybankok képviselői tanácsko-zásra jöttek össze és elhatározták, hogy a Banca Nationala vezetése mellett konkrét javastatokat ter-vezzenek a kormány elé a lei külföldi árfolyamának-gyors megjavítására. A bankok mindenképp tech-nikai rendszabályokat és intézkedéseket kérnek, amelyekről azonban a nyilvánosságot a mai érdeke-ben még nem akarják informálni. Kérlik ezenkívül, hogy a kormány sürgősen tegye szabaddá a kivitelt, mert-reményük látják, hogy éppen az exportneheztségek és korlátozások vezettek a jelenlegi helyzethez.

A nagybankok akcióját, amennyiben kívánsá-gaikat a kormány honorálja, bukaresti szakkörök-veleménye szerint sikerrel fog járni, mert nem el-méleti megállapításokat és füres manővereket ajánla-nak, hanem konkrét megoldási formákat. Egyébként a legutóbbi napokban a lei lefelé haladó kurzus-iránya megfordult és minden európai piacon javu-lás-mutatkozik.

A bukaresti, bécsi és budapesti tőzsdék elmúlt hete. A bukaresti tőzsde. A bukaresti tőzsdén a lei folytonos esése mellett, a külföldi és effektív értékek határozott emelkedése érezhető. Bankértékek emelkednek, az árfolyamnövekedés különösen a National, Marmorosca és Romaneasca papírjaiban mutatkozik; az utóbbiak a hét folyamán 35—40 pontot nyertek. A petróleumértékek felszökke-nése valóságos rekordszere. Így a Steaua 3000-ról 3650-re, Astra 9300-ról 9600-ra emel-kegett az elmúlt hét folyamán. A valutapiac az egyes valuták eddig nem ismert mértékű felszökkenést érték el.

A bécsi tőzsde. A bécsi tőzsde elmúlt hete a külföldi fizetőeszközök újabb megerő-södését hozta magával. Az emelkedés különö-sen a nyugati értékekben volt ugrásszerű, mi-által a dollár 1620. font sterling 6200, svájci frank 28900 pont jegyzéssel az eddig legmag-gasabb árfolyamot érte el. A magyar korona pár pontot veszített. Az árutőzsdén általános hausse volt érzhető, ami a keresletet tartó-zkodásra készítette. A fa- és borspiac az áremel-kegés folytán mondhatni üzletlenn volt, vegyi és gyarmatáru cikkekben azonban élénk köte-sek történtek, bár a rizs árak egy hét alatt 97-ről 115, kávé 420—460 koronára emelke-dtek. A piacra alacsony kereslet mellett a kemény tüzfát 26000, puhát 25000 koronán-kinálták.

A budapesti tőzsde. A budapesti tőzsde elmúlt hete az általános közép-európai tőzsd-hez viszonyítva zajtalanul indult. A korona újabb zürichi esése folytán azonban az árfolya-mok ugrásszerűen emelkedtek s a lírad irányzat mellett 1—300 koronát nyertek. A kontramin erős vásárlásai mellett, a bankok és nagy-közönség is bő megbízást adtak. A valutapiac a lei kivételével mondhatni az összes külföldi értékek emelkedtek s az árfolyam növekedésben a dollár vezet 77 pont nyereséggel. Az áru-tőzsdén főleg buza került nagy tételekben a piacra, melynek ára 20—25 koronás emelke-déssel elérte az 1495 koronát.

Az ecetszesz gyártás szabályo-zása. Bukarestből jelentik, hogy az új dena-turálási törvény nyomán az állami monopoli-gazgatóság elrendelte, hogy a jövőben az ecet-szesz denaturálásához előzetesen be kell sze-rezni a pénzügyi államtitkárság engedélyét. A hűvővegyeket a vegyipari állomás véleménye-zésével kell ellátni.

A clearing-forgalom. Bukaresti je-lentés szerint a Banca Nationala a napokban kimutatást közölt az clearing-forgalomra vonat-kozólag. Eszerint a clearing-forgalom összege 16 milliárd lejt tesz ki, tehát a forgalomban levő bankjegymennyiség felét.

Valutapiac:

Bukarest, szept. 19. Márka 99—100, leva 84—85, font sterling 300—310, francia frank 630—635, svájci frank 14—14.50, olasz lira —, drachma —, dollár 840—850, arany —, ezüst —, oszt. kor. 8.25—8.50, cseh korona 108—110, szokol —, Napoleon —, lengyel marka 3—3.10, dinár 1700—1750, török lira —, magyar korona —.

Páris, szept. 19. A lei árfolyama 13.50 centimes. Bécs, szept. 19. Lei 140—, dollár 1630—, belga frank —, francia frank 142.50, svájci frank 28.000, holland forint —, dán korona —, jugoszláv korona —, norvég korona —, svéd korona —, szokol 1910, leva —, lira 1700—, marka 1485—, lengyel marka 34—, font sterling 6100—, rubel —, magyar korona —, dinár 2600—.

Zürich, szept. 19. Bukarest 500—, Berlin 560—, Amsterdam 183.50, Newyork 588, London 2175—, Páris 4150—, Milano 2480—, Brüsszel —, Kopen-hága —, Stocholm —, Krisztiania —, Madrid —, Prága 695—, Budapest 112—, Zágráb 240—, Buenosayres —, Varsó 12—, Bécs 47—, osztr. lejt. kor. 40.

Budapest, szept. 19. Lei 520—, font sterling 2000, leva —, dollár 563—, francia frank 3825—, marka 575—, lira 2885—, osztrák kor. 33—34—, rubel 35—, svájci frank 9450—, szokol 652—, dinár 852—, lengyel marka 18—, napoleon 1820—.

SPORT

A KAC atletikai versenye. Diszkoszvetés han-dicap. 1. Bodea (U) 34 m. 87 cm. (4 m. előny).

Gerehlyvetés. 1. Dávid (KAC) 35 m. 80 cm.

Távolugrás II. oszt. 1. Imre (Haggibbor) 564 cm.

100 m. síkfutás. 1. Gidofalvi (KAC) 11.8. Súlydobás II. oszt. 1. Dávid (KAC) 12.34 m. 800 m. síkfutás II. oszt. 1. Beke (KASE) 2 p. 21.4 mp.

Magosugrás. 1. Murgu (U) 158 cm.

400 m. síkfutás handicap. 1. Corcan (U) 55.4. 200 m. handicap. 1. Donogan 23.4 mp. (10 m. előny).

Kalapácvetés. 1. Bodea (U) 85 m. 75. cm. Országos record.

1500 m. síkfutás. 1. Beke (KASE) 4 p. 54.4 mp. 110 m. gátfutás. 1. Imre (Haggibbor) 17.5 mp. Országos record.

4 200 m. staféta. 1. (KAC) 1 p. 44 mp.

Rudugrás. 1. Vajna (KAC) 292 cm.

100 + 200 + 300 + 400 m. staféta. 1. KAC. 2 p. 19.6 mp.

Haggibbor—Brasovia 5:1 (1:1). A Haggibbor brassói bemutatkozását óriási érdeklődés előzte meg. Vasárnap délután négy órakor négy-ötezer főnyi közönség gyűlt egybe a brassói sportpálya nézőterén, olyan tömeg, amilyen még Brassóban nem volt footballmérkőzésre. A zuhogó eső dacára a közönség példátlan türelemmel nézte végig az igazán nívós sportélvezetet nyújtó footballmeccset. A Brasovia a brassói kerület bajnokcsapata, amely helyi ellenfeleit mindig óriási gólkülönbséggel verie, komplett csapatával állott ki, míg a Haggibbor Sugar, Farkas II. és Holländer Noé nélkül, tartalékokkal szerepelt. A vezető gólt Brassó éri el a mérkőzés 7. percében, de már a 17. percben a kitűnő formában játszó Farkas I. kiegyenliti. A második féldőben a felázott, nehéz pályán a Haggibbor nagy fölény és technikája élénken kidomborodik. A második féldő egész ideje alatt a Brasovia kapuja előtt folyik a játék és lövés lövést követ. Bornstein 1, és Pollák 3 gólt rug még, végeredmény 5:1. A Haggibbor hatodik gólját a bíró ofsaid címen nem ítéli meg.

A Haggibbor legjobb embere megint Braun volt, kiténtek még Pollák, Farkas I., Bornstein és Jakobi. A Brasovia kapusa Major, emberfeletti munkát végzett, a kapott gólokat azonban nem védhette. Jó volt a Brasovia játékosa, Tritsch I. és halszélsője, Broch is. A szép győzelem annál értékesebb, mert a Brasovia a marosvásárhelyi MTK-át, a kolozsvári kerületi ligabajnokság győzteseit, Brassóban 1:0-ra verte és a revans mérkőzésen marosvásárhelyi saját pályáján az MTK-val 2:2-re eldöntetlenül végzett. A közönség melegen ünnepelte a Haggibbor játékosait, este pedig tiszteltükre bankett volt. A mérkőzést Nagy Lajos vezette kifogástalanul, aki egyébként a mérkőzésen ünnepelte 10 éves bírói működését. Dr. Ritter Salamon a brassói sport-szövetség elnöke meleg szavakkal üdvözölte ebből az alkalomból a jubiláns footballbíróit.

MTK—Victoria 5:0 (2:0). A Victoria erősen tartalékoló csapata vereséget szenvedett az MTK-tól. Bajnoki mérkőzés. Bíró: Winkle.

Nagyszében: Jehuda—NSE. 2:1 (2:1). Bajnoki mérkőzés. A Jehuda fair játék után bizto-san veri ellenfelét. A szépen fejlődő Jehudából ki-tűntek: Winkler kapus, Mendelsohn, Reményi és Markovics. Az NSE-ből Czelnai és Tóth váltak ki.

Csibeszerecs: Ivria (Brasó)—CsAK 2:1. (1:0). Bajnoki mérkőzés. Az Ivria góljait Sajó és

Jomkipurra alkalmas
POSZTÓCIPÓK

„HERCULES”
cipőüzletbe Str. Regele Ferd. 5
női 22, férfi 25 lejt árban kaphatók

Elkobozzák a lebélyegzetlen koronákat. A pénzügyminisztérium 76245 számú rendelete értelmében a lebélyegzetlen korona bankjegyek nem szolgáltatnak fizetési eszköznek semilyen pénzügyi műveletnél. A korona bankjegyek tulajdonosai a bankjegyek elkobozása mellett pénzügyi jegyzőkönyv alapján a vonatkozó törvények értelmében büntetés alá esnek. Az elkobzott korona bankjegyek az adóhivataloknál „értéknélküli papírok” cím alatt a pénzügyminisztérium javára helyeztetnek le-tébe.

— **Házasság.** Hirsch Rezső és dr. Weisz Fülöp folyó hó 14-én tartották esküvő-jüket Székelyudvarhelyen.

— **Özv. Miklós Samuné (Krizba) és Hirschhorn Izidor (Fogarás) jegyesek.** (Minden külön értesítés helyett.)

— **Joel Gizike Marosvásárhely és Ábrahám Czodik Korond jegyesek.** (Minden külön értesítés helyett.)

— **Rendőrségi hírek.** Goleman Márton str. Avram Jancu 20. számú lakos bejelentette a rendőrségen, hogy ezerhatszázhatvan lelt elloptak tőle. — Friedmann Izidor Lehel-utca 9. számú lakos testisértés miatt emelt panaszt. — Dr. Sima Antal str. Bessarabia 10. számú lakos háromszáz leies lopásról tett bejelentést. — Luna Octav str. Xenofon 30. számú lakos ezer leies lopást jelentett be. — Bérés Jánosné str. Decebal 56. számú lakos magán-laksértés miatt emelt panaszt. — Pollacsek Ferenc Király-utca 49. számú lakostól tizenötezer leit lop-tak el. — Dávid Samu str. Elisabeta 2. számú lakos nyolcezer leies lopásról tett bejelentést. — Kövesdi György Minerva-utca 16. számú lakos kétezer-kilencvennyolc leies lopást jelentett be. — Horvát Sándor Hosszu-utca 29. számú lakostól tizenötezer leit loptak el.

* **Nyitva marad a Tüdőszanatórium** az őszi és téli hónapok alatt. Amennyiben a „Nagyvárad Tüdőszanatórium” az őszi és téli hónapok alatt is nyitva marad, az intézet vezetősége újabb fel-veleket eszközöl. Az ápolási díj első osztályu ellátás-sal 85 lei naponta. Jelenkezni lehet 9—11 között d. e. a „Sanatórium”-ban és d. u. az intézet főorvosánál (Szállási Dezső u. 4. sz.) Dr. Gerő Sándor, az intézet főorvosa.

Utlevelék látmozását leggyorsabban és legmegbízhatóbban a Radó kurirja intézi. (Cluj, Str. Reg. Maria 34.)

KÖZGAZDASÁG

A nagybankok akciója a lei megmentéséért.

A német szaksajtó ellenséges magatartása

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A lei katasztrófális zuhanása a külföldi tőz-sz-deken váratlanul érte Románia közgazdasági életét és okait nemcsak itthon, de külföldi pénzügyi kö-rökben is a legkülönbözőbb módon kommentálták. Csehszlovákiában azt tartják, hogy a román pénz elértéktelenségének oka az, hogy a franciák őrési értékű román fát és terményt vásároltak, amit leibe-kell megfizetniük. A francia bankosok most aztán mindent elkövetnek hogy a lei árát leszorítsák és így az importálandó áruk ára is alacsonyabb legyen. Vannak azonban, akik az áresést a román kormány elhibázott exportpolitikájának tulajdonítják.

Bukaresti szakkörökben lényeges szerepet tulajdonítanak a lei leromlása körül a német sajtó ellenséges magatartásának is. Az „Argus” a napokban vezetőhelyen foglalkozott a német sajtó eme sze-repével és sajnálattal állapította meg, hogy nemcsak a „Frankfurter Nachrichten” és az „Intelligenzblatt” hozott állandóan pesszimista tudósításokat Romá-nia gazdasági életéről, de a „Frankfurter Zeitung” is tendenciózus híreket közölt.

A román kormány a lei zuhanásával szemben tehetetlenül áll. Azok a rendszabályok, amelyeket eddig életbe léptetett, egyáltalán nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket és az ország gazda-sági élete napról-napra súlyosabb válságba jut.

A fenyegető gazdasági katasztrófával szemben most a nagybankok indítottak akciót. Kétségtelen, hogy valutánk rohamos elértéktelenedését elsősor-ban a nagy pénzintézetek sanylik meg, de kétségtel-en az is, hogy az ellenakció lefolytatására is első-sorban a nagybankok vannak hivatva, amelyek a szükséges anyagi eszközök fölött rendelkeznek és amelyeknek összeköttetési a külföldi szakkörökkel igen értékesen használhatók fel.

A bukaresti nagybankok képviselői tanácsko-zásra jöttek össze és elhatározták, hogy a Banca Nationala vezetése mellett konkrét javaslatokat ter-jezzenek a kormány elé a lei külföldi árfolyamának gyors megjavítására. A bankok mindenképp tech-nikai rendszabályokat és intézkedéseket kérnek, amelyekről azonban a nyilvánosságot a cél érdeké-ben még nem akarják informálni. Kérlik ezenkívül, hogy a kormány sürgősen tegye szabaddá a kivitelt, mert úgy látják, hogy épen az exportnehezségek és korlátozások vezetnek a jelenlegi helyzethez.

A nagybankok akcióját, amennyiben kívánsá-gaikat a kormány honorálja, bukaresti szakkörök véleménye szerint sikerrel fog járni, mert nem el-méleti megállapításokat és füres manővereket ajánla-nak, hanem konkrét megoldási formákat. Egyébként a legutóbbi napokban a lei lefelé haladó kurzus-iránya megfordult és minden európai piacon javu-lás-mutatkozik.

A bukaresti, bécsi és budapesti tőzsdék elmúlt hete.

A bukaresti tőzsdén a lei folytonos esése mellett, a külföldi és effektív értékek határozott emelkedése érezhető. Bankértékek emelkednek, az árfolyamnövekedés különösen a National, Marmorosch és Romaneasca papírjaiban mutatkozik; az utóbbiak a hét folyamán 35—40 pontot nyertek. A petróleumértékek felszökke-nése valóságos rekordozert. Így a Steaua 3000-ról 3650-re, Astra 9300-ról 9600-ra emel-kedett az elmúlt hét folyamán. A valutapiacra az egyes valuták eddig nem ismert mértékű felszökkenést értek el.

A bécsi tőzsde. A bécsi tőzsde elmúlt hete a külföldi fizetőeszközök újabb megerő-södését hozta magával. Az emelkedés különö-sen a nyugati értékekben volt ugrásszerű, mi-által a dollár 1620. font sterling 6200, svájci frank 28900 pont jegyzéssel az eddig legmag-gasabb árfolyamot érte el. A magyar korona pár pontot veszített. Az árutőzsdén általános hausse volt érezhető, ami a keresletet tartó-zkodásra készítette. A fa- és bórpiac az emel-ke-dés folytatni mondhatni üzletellen volt, vegyi és gyarmati cikkekben azonban élénk köte-sek történtek, bár a rizs árak egy hét alatt 97-ről 115, kávé 420—460 koronára emelke-dtek. A piacon alacsony kereslet mellett a kemény tűzfát 26000, puhát 25000 koronán kinalták.

A budapesti tőzsde. A budapesti tőzsde elmúlt hete az általános közép-európai tőzsdé-hez viszonyítva zajtalanul indult. A korona újabb zürichi esése folytán azonban az árfolya-mok ugrásszerűen emelkedtek s a lírd irányzat mellett 1—300 koronát nyertek. A kontinens erős vásárlásai mellett, a bankok és nagy-közönség is bő megbízást adtak. A valutapiacra a lei kivételével mondhatni az összes külföldi értékek emelkedtek s az árfolyam növekedésben a dollár vezet 77 pont nyereségével. Az áru-tőzsdén főleg buza került nagy tételekben a piacra, melynek ára 20—25 koronás emelke-déssel elérte az 1495 koronát.

Az ecetszesz gyártás szabályo-zása. Bukarestből jelentik, hogy az új dena-turálási törvény nyomán az állami monopoli-gazgatóság elrendelte, hogy a jövőben az ecet-szesz denaturálásához előzetesen be kell sze-rezni a pénzügyi államtitkárság engedélyét. A lérvázakat a vegyiszerlet állomás véleménye-zésével kell ellátni.

A clearing-forgalom. Bukaresti je-lentés szerint a Banca Nationala a napokban kimutatást közölt az clearing-forgalomra vonat-kozólag. Eszerint a clearing-forgalom összege 16 milliárd leit tesz ki, tehát a forgalomban levő bankjegymennyiség felét.

Valutapiac:

Bukarest, szept. 19. Márka 99—100, leva 84—85, font sterling 300—310, francia frank 630—635, svájci frank 14—14.50, olasz lira —, drachma —, dollár 840—850, arany —, ezüst —, osztr. kor. 8.25—8.50, cseh korona 108—110, szokol —, Napoleon —, lengyel marka 8—8.10, dinár 1700—1750, török lira —, magyar korona —.

Páris, szept. 19. A lei árfolyama 13.50 centimes. Bécs, szept. 19. Lei 140—, dollár 1630—, belga frank —, francia frank 142.50, svájci frank 28.000, holland forint —, dán korona —, jugoszláv korona —, norvég korona —, svéd korona —, szokol 1910, leva —, lira 1700—, marka 1485—, lengyel marka 34—, font sterling 6100—, rubel —, magyar korona —, dinár 2600—.

Zürich, szept. 19. Bukarest 500—, Berlin 560—, Amsterdam 183.50, Newyork 583, London 2175—, Páris 4150—, Milano 2480—, Brüsszel —, Kopen-hága —, Stocholm —, Krisztiania —, Madrid —, Prága 695—, Budapest 112—, Zágráb 240—, Buenosayres —, Varsó 12—, Bécs 47—, osztr. leb. kor. 40.

Budapest, szept. 19. Lei 520—, font sterling 2000, leva —, dollár 568—, francia frank 8825—, marka 575—, lira 2835—, osztrák kor. 38—34—, rubel 35—, svájci frank 9450—, szokol 652—, dinár 852—, lengyel marka 18—, napoleon 1830—.

SPORT

A KAC atletikai versenye. Diszkoszvetés han-dicap. 1. Bodea (U) 34 m. 87 cm. (4 m. előny). Gerelyvetés. 1. Dávid (KAC) 35 m. 80 cm.

Távolugrás II. oszt. 1. Imre (Haggibbor) 564 cm.

100 m. síkfutás. 1. Gidofalvi (KAC) 11.8.

Súlydobás II. oszt. 1. Dávid (KAC) 12.34 m.

800 m. síkfutás II. oszt. 1. Beke (KASE) 2 p. 21.4 mp.

Magosugrás. 1. Murgu (U) 158 cm.

400 m. síkfutás handicap. 1. Corcan (U) 55.4.

200 m. handicap. 1. Donogan 28.4 mp. (10 m. előny).

Kalapácvetés. 1. Bodea (U) 85 m. 75. cm. Országos record.

1500 m. síkfutás. 1. Beke (KASE) 4 p. 54.4 mp

110 m. síkfutás. 1. Imre (Haggibbor) 17.5 mp. Országos record.

4 200 m. staféta. 1. (KAC) 1 p. 44 mp.

Rudugrás. 1. Vajna (KAC) 282 cm.

100 + 200 + 300 + 400 m. staféta. 1. KAC. 2 p. 19.6 mp.

Haggibbor—Brasovia 5:1 (1:1). A Haggib-bor brassói bemutatkozásai bríasi érdeklődés előzte meg. Vasárnap délután négy órakor négy-ötezer főnyi közönség gyűlt egybe a brassói sportpálya nézőterén, olyan tömeg, amilyen még Brassóban nem volt footballmérkőzésre. A zuhogó eső dacára a kö-zönség példátlan türelemmel nézte végig az igazán nívós sportélményt nyújtó footballmeccset. A Braso-via a brassói kerület bajnokcsapata, amely helyi ellenfeleit mindig öríasi gólkülönbséggel verte, kom-plett csapatával állott ki, míg a Haggibbor Sugár, Farkas II. és Holländer Noé nélkül, tartalékokkal sze-repelt. A vezető gólt Brassó éri el a mérkőzés 7. percében, de már a 17. percben a kitűnő formában játszó Farkas I. kiegyenliti. A második féldőben a felázott, nehéz pályán a Haggibbor nagy fölénye és technikája élénken kidomborodik. A második féldő egész ideje alatt a Brasovia kapuja előtt folyik a játék és lövés lövést követ. Bornstein 1, és Pollák 3 gólt rug még, végeredmény 5:1. A Haggibbor hatodik gólját a bíró ofsíd címen nem itéli meg.

A Haggibbor legjobb embere megint Braun volt, kintek még Pollák, Farkas I., Bornstein és Jakobi. A Brasovia kapusa Major, emberfeletti mun-kát végzett, a kapott gólok azonban nem véd-hette. Jó volt a Brassovia centere, Tritsch I. és balszélsője, Broch is. A szép győzelem annál érte-kesebb, mert a Brasovia a marosvásárhelyi MTK-át, a kolozsvári kerületi ligabajnokság győzteseit, Brassó-ban 1:0-ra verte és a revans mérkőzésen maros-vásárhelyi sajtó pályáján az MTK-val 2:2-re eldön-tetlenül végzett. A közönség melegen ünnepelte a Haggibbor játékosait, este pedig tiszteletükre bankett volt. A mérkőzést Nagy Lajos vezette kifogástalanul, aki egyébként a mérkőzésen ünnepelte 10 éves bírói működését. Dr. Ritter Salamon a brassói sport-szövetség elnöke meleg szavakkal üdvözölte ebből az alkalomból a jubiláns footballbíró.

MTK—Victoria 5:0 (2:0). A Victoria erő-sen tartalékolt csapata vereséget szenvedett az MTK-tól. Bajnoki mérkőzés. Bíró: Winkler.

Nagyseben: Jehuda—NSE, 2:1 (2:1). Bajnoki mérkőzés. A Jehuda fair játék után bizto-san veri ellenfelét. A szépen fejlődő Jehudából ki-tűntek Winkler kapus, Mendelsohn, Reményi és Markovics. Az NSE-ből Czelnai és Tóth váltak ki.

Csikszerecs: Ivria (Brasó)—CsAK 2:1. (1:0). Bajnoki mérkőzés. Az Ivria góljait Sajó és

Jomkipurra alkalmas

POSZTÓCIPÓK

„HERCULES”

cipőüzletbe Str. Regele Ferd. 5

női 22, férfi 25 lei árban kaphatók

Farkas II. rugták. Kapott gólya 11-esből ered amennyiben hatvéde a második féldő 15. percében az 5-ös vonalon handset vétet, mit a bíró 11-esnek ítelt meg. Az Ivriában jók voltak: Weintraub kapus és Weisz balszélső, a CsAK-ban a center és a balszélső.

Temesvár: AMTE—Kinizsi 2:1 (1:1). Barátságos. Bíró Kovács.

Nagyvárad: Főrekvés—Egyetértés 1:0 (1:0). Bajnoki.

Dés: Unió—KMTE 2:1 (1:1). Másodosztályú bajnoki mérkőzés. Bíró Czinczár (Haggibbor).

Arad: AAC—Tőrekvés 1:1 (0:0). Bajnoki. Bíró Markovits.

Szamosújvár: Spárta—Aesculap 5:0 (2:0). Dícsőszentmárton: MSE—Dacia 0:0. II. osztályú bajnoki mérkőzés.

Szászrégen: SZTC—KAC komb. 5:2 (3:2). A KAC nagy részét második csapatbeli játékosokból állott.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Kedd: Traviata. (Operabérlés, 4. szám. Előadás kezdetén a nézőterre vezető ajtókat bezárják.)
 Szerda: A beoltott Adolár. (Operettjúdonság 6. adás. Napibérlés 9. szám A.)
 Csütörtök: Az örök. (Új belanulással a új szereposztással. Bérlés 10. szám B.)
 Péntek: Szilveszter. (Operettjúdonság, először. Premiére helyárrakkal. Premierbérlés 3. szám.)
 Szombat: Szilveszter. (Operettjúdonság, másodoszor. Napibérlés 11. szám C.)
 Vasárnap d. u.: Peleskei nótárius. (Olcsó helyárrakkal.)
 Vasárnap este: Szilveszter. (Operettjúdonság, 3. adás. Napibérlés 12. szám D.)
 Hétfő: Szilveszter. (Operettjúdonság, 4. adás. Napibérlés 13. szám A.)
 A műsorra tüdőtt előadások jegyei előre megváltathatók színház pénztáránál.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JÓZSEF
 Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
 Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv. társaság.
 Szerkesztőség: Călea Reg. Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 48.
 Kiadóhivatal: Szénelőke-utca 1/a.
 Pótkiadóhivatal: Nagyvárad, Dák Ferenc-u. 9.
 Hivatal: Arad, Str. Alexandri 1.
 Hivatal: Szatmár, Bathányi-utca 24. sz.

Mérlegképes főkönyvelő,

perfekt román, kerestetik vidéki bankhoz. — Ajánlatok fizetési igényvel a kiadóhivatalba kéretnek. — Jelige: „BANK.”

Lámpaárú, uborkás- és be-főttes üvegek, kristályfehér csiszolt üvegarú, demijonok legolcsóbban beszerezhetők

Ausländernél Cluj

Plata Mihail Viteazul 39. sz. alatt
 EN-GROS! EN-DETAIL!

Makói vöröshagyma,

fokhagyma, zöldség a legolcsó-nyesebb vagonvételében:

Weinberger Simon-nál

Temesváron, II., Fő u. 31. szám szereshetők be

Az 1%-os forgalmi-adó és luxus-adó vezetésére készült

Registru Special

nyilvántartási könyv kapható a „CONSUM” kiadóhivatalában Cluj, Str. Reg. Maria 34. szám. Félvászón keménykötésben, 100 oldalas könyv ára 5.- lei. Vidékre utánvét vagy az összeg előzetes beküldése ellenében 60.- lei. Viszonteladónak fixre 20 százalékos engedmény

MEGERKEZTEK:

Reichhold, Flügger & Boecking-féle

Kocsilakkok
 Padlófénymazak
 Zománcok
 Butorlakkok stb.

Beck, Koller & Co. féle

Korongesetek
 Lakk- és mázoló-esetek
 Marokecetek stb.

Eredeti német gyártmányu

Földfestékek
 Vegyifestékek
 Meister—Lucius f. anilinnel:

Továbbá:

Peterswaldi Zinkweiß
 Hegyikréta, bécsi fehér
 Schellack, gyanta stb.

Segesváry és Társai
 festéknagykereskedés

A legjobb rum-essencia 65 lei,
 más essenciák 75 lei kg.-kénti

árban kaphatók

Glück Henrik gyárában
 Oradea-Mare (Nagyvárad) Calea Vict.
 1253 (volt Kolozsvári-u.) 74

Elvámolás!

Nemzetközi szállítványok!

AZ ERDÉLYI AUTOMOBIL SZALLITÁSI R.T.

jutányos feltételek mellett vállal mindennemű szállítást, beraktározást, költöztetést saját párnázott butorkocsijával úgy helyben, mint vidékre. — Vasúton szállítandó áruk biztosságát előnyös feltételek mellett vállalja

Városi iroda: Cluj—Kolozsvár, P. Unirii (Mátyás kir.-tér 7. Telefon: 67
 Vasúti iroda, raktárak és fuvartelep: Str. Cali Ferate 6. (Vasúti-u.) 6
 Telefon: 4—67

Nemzetközi szállítványok!

Elvámolás!

Legolcsóbb bevásárlási forrás!
DEUTSCH K. I.
 üveg és porcellán nagykereskedés r. t.
Oradea-Mare — Nagyvárad,
 Str. Nicolae Jorga, v. Zöldfa-u. 4.
 Telefon 71 Interurban
 Állandó nagy készletek fehér, kristály, üveg, karlsbaldi porcellán, diszmű- és konyhaberendezési cikkekből.

קפה KÁVÉCSARNOK "ארט" és étterem jóitalok, naponta friss házistütemények
GRÜNFELD-nél
 Oradea-Mare, Str. Saguna (volt Kapucinus-utca) 6
 Pontos kiszolgálás!! — Szolid árak!

1189
KRISTÁLY
 Fest, tisztít. TELEFON 500, 11-21

RÁTH HERMANN
 TRIESTI NAGYKERESKEDŐ
 az érdeklődők szíves tudomására hozza, hogy
 מרתום ללבום הודים
 NAGYRAKTÁRÁT — BUKAREST.
 HOTEL „SIMPLON” MEGNYITOTTA
 Fiókraktár: MÁRAMAROSSZIGET, Rákóczi ut 45
 ahol érdeklődőknek felvilágosítást ad:
RÁTH JÓZSEF, DÉLIGYŰMÖLCS-NAGYKERESKEDŐ

1296
Mindenféle porcellánárukat, kristályfehér üvegarukat, kőedényt és táblaüveget azonnal szállítunk
Ornament üveg és kltt érkeztek
 ! ! !
 Szerezze be lámpaárú szükségletét
Komlós Testvérek-nél
 ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD
 Kérjen árajánlatot!

APROHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lel. Vastagabb betűvel 2 le.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Angol, francia, német nyelvekből oktatók. Calea Victoriei (v. Kossuth Lajos-utca) 18. 2496-1

Állást keres négy évi praxissal bíró iroda-tisztviselő román-magyar nyelvismerttel. "Faszakmabelli" kiadó.

Intelligentes, ernstes Fräulein empfielt sich als; Stütze, Gesellschafterin — oder zu Mutterlosen Kinder Zusciften sind unter "Israelitin 32" an die Administration dieses Blattes zu richten.

Fiatal fogorvost keresek, ki társasviszonyba lépne nagyforgalmu, modern műteremmel bíró fogtechnikussal, százezer lakossal bíró városban. Az illető orvos minden anyagi befektetéstől mentes. Írásbeli ajánlatok a lap kiadóhivatalához "Fogász" jellegre.

Elcsoránéma Ferenc józsef-ut elején levő utcai három szoba, konyha, mellékhelyiségből álló lakásmat a város centrumába modern két szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló lakással. Cím a kiadóhivatalban.

Intelligens fiatalember jobb zsidó családnál teljes ellátást keres. Cím a kiadóhivatalban.

GOLDSTEIN, WEISZ ÉS DAVIDOVITS
óra és órákellékek nagyban
ORADEA-MARE,
Ferdinand király-u. 8.

Zongorák:

rövid kereszthurok, — pianinók, perzsa-szónyegek, antik butorok és porcellánok jutányosan kerülnek eladásra

Sternberg
ORADEA-MARE, SZT. LÁSZLÓ-TÉR 2

uradalmi tej
kapható és biztosítható egész téle
Elek tejkereskedésben
Str. Salutu (v. Viz-u.) 8.
Viszonteladóknek engedélyvel

A világhírű
Kerpel k. ézfinoztó
Kerpel szappan
Kerpel Bébőszappan
Kerpel hintőpor
kapható kicsinyben és nagyban
Rézsa nagydrogertában
Csej-Kolozsvár, Piata Unirii 26
Mátyás kir. tér) — 1256

Luxusadó registerek

100 oldalas

Félvázsonkötés Lel 80.—
Félkeménykötés Lel 60.—

Boros könyvkereskedésben

kapható. Telefon: 10—83

ÉRTESETÉS

E hó végén nyílik meg Kolozsváron egy régen nélkülözött, — elsőrangú, modernül berendezett

ort. étterem

Unió- és Mátyás kir.-u. sarkán
Löwy és Feuerlich vezetés alatt

PIRAM

TERPENTINES CIPÓKRÉM

Valódi minőségben
mindenütt ismét kapható

Ujabb szenzáció

az

'AURORA'

cégnél

Piata Mihailu Viteazul
volt Széchenyi-tér 35

Megérkezett:

5000 mtr női-és férfi felöltő szövet

1 méter finom
felöltő-szövet

Lei **77** Lei

Kadima kiadóvállalat Rt. kiadása, Cluj-Kolozsvár.

„UNIREA“

Societate anonima pentru industria de bonboane biscuiti etc. si cartonaje

FOST „TÖRÖK“ S. A.

STRADA ANTON PANU No. 6. — CLUJ
FOST KRIZA-U. No. 6. Telefon 7-57
2296-1

Öndilló, kauclóképes üzletvezető,

periekt román, kerestetik vidéki fűszer- és vasnagykereskedés részére. Ajánlatok fizetési igényvel a kiadóhivatalba kéretnek. Jelleg: „Nagykereskedés.“

„Melissát“ kérien, ha finom cukorkát akar!

Deutsch Testvérek Cluj, Piata Unirii (v. Mátyás király-tér) 28.
Nemzetközi szállítási vállalat. — Rendeléses gyűjtő- és waggon-forgalom a külföld, valamint a belföld minden irányából és irányába. — Fuvardíjviszonyterítési és felülvizsgálati iroda.

Csak egy út vezet az erőhöz, egészséghez a pártatlan határon

HIGIEA COSBORSZESZ

Kapható mindenütt!

Gyártja: „HIGIEA“ Kosmetikai és Vegyszeri Gyár
1256
CLUJ — KOLOSVÁR

Kereskedők figyelmébe!

Cérna nagymennyiségben állandóan raktáron (kutyafejű márka gar. 400 yard)
Landesmann & Weisz Export-Import cégnél
az intrai (Olaszország) cernagyár erdélyrészi kizárólagos képviselete és gyári lerakata: 1921
Cluj, Palatul Urania (Radák-utcai oldal)

Szilágyi Eleonora R.-T.

Ajánlja: Hár, rum különlegességét, Kisrendű pengőt és borait. 1210 Szász nagyraktár

„METROPOL“-ban Caffé-restaurant

és elsőrangú cigányzene estéjként (1926)

BLUMENFELD ÉS SIMON

RT. CLUJ 1908 Bor, szesz, nagykereskedés, likőr- és rumgyár
Ajánlja saját főzött szalva-, seprőpálinkáját és cognacját, kitűnő likőr- és rumkülönlegességét, valamint finom uradalmi fűszereit.
Str. Julia Maniu (v. Szentgyörgy-u.) 22

Raktárról azonnal szállítunk

bármely mennyiségben versenyen kívüli árakban:

fűgő- és fali lámpát, lámpatestet, üveg- és bádognécset, kézilámpást olaj- és gertyának, lapos- és mécségőt, lámpabalel-
lámpacsövet. — Csizmaparkót szeggyel 24 számig, Mody- és francia csizmaparkószeget, recéstejű talpszegyet; marha- és lóvakarót önzva, egyenes- és könyök, fűstcsövet, kemenceajtót, parasztpipát, — valóni „Pyram“ cipókrémet üvegtégelyekben, patentkapcsot, befőttkötöző-zsineget, vizes- és borospoharat, Zamfirescu- és Berindei-féle főző- és desszertcsokoládét gyári árban. 2888-1

Kérjük a szükségelt mennyiség megnevezésével — minket ajánlattételre felhívni

Fratii HIRSCH Testvérek
Simion-Silvaniei — (Szilágyssomlyó.)